

Handläggare
Christina Malmqvist
Telefon: 08-508 36 222**Till**
Äldrenämnden
den 19 september 2017

Remiss av KSL:s rekommendation att anta överenskommelsen om Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Remiss från kommunstyrelsen Dnr 111-1102/2017

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande angående KSL:s rekommendation att anta överenskommelsen Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Hansson
FörvaltningschefRaili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Den nya lagen ”Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård” träder i kraft 1 januari 2018 och tydliggör att huvudmännen ska komma överens om centrala frågor kring utskrivningsprocessen. Tillämpningen av den nya lagen kräver omfattande förändringar i arbetssätt och ansvar hos båda huvudmännen. På grund av den korta framförhållningen har Storstockholm (tidigare KSL) och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) tagit fram ett förslag till en tidsbegränsad regional överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Stockholms läns landsting. Syftet med överenskommelsen är att stödja ett gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna och landstinget mot en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av god kvalitet.

Bakgrund

Den 1 januari 2018 träder en ny lag om ”Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård” (prop. 2016/17:106) i kraft. I samband med detta upphävs nuvarande lagstiftning om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Lagen tydliggör att huvudmännen som regel ska komma överens om centrala frågor kring utskrivningsprocessen. Storsthlm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) har tagit fram ett förslag till en tidsbegränsad regional överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Stockholms läns landsting.

Tillämpningen av den nya lagen kräver omfattande förändringar i arbetssätt och ansvar hos båda huvudmännen. Förutom samverkan kring utskrivning och mottagande i hemmet kommer det även att krävas omställning internt hos huvudmännen. Syftet med överenskommelsen är att stödja ett gemensamt utvecklingsarbete mot en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av god kvalitet. Överenskommelsen berör personer i alla åldrar som efter utskrivning från slutenvården behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården och/eller den landstingsfinansierade öppna vården. Storsthlm styrelse har den 22 juni 2017 beslutat att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen. Remisstiden sträcker sig till den 6 oktober 2017.

Ärendet

Regional överenskommelse om utveckling av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Den nya lagen ”Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård” syftar till att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång för patienten från slutenvården till öppen vård och omsorg.

Lagen tydliggör att den landstingsfinansierade öppenvården blir huvudansvarig för samordning av utskrivningsprocessen.

Gemensam målbild

Överenskommelsens parter är Stockholms läns landsting (SLL), Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje samt kommunerna i Stockholms län. Parterna är överens om att alla förutsättningar för tillämpning av ny lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård inte kommer vara på plats den 1 januari 2018 när lagen börjar gälla. Därför har två arbetsgrupper, en med kommunrepresentanter och en med

representanter från HSF under våren 2017 arbetat med att upprätta en överenskommelse med en handlingsplan för åren 2018-2019.

I överenskommelsen framgår att parterna ska verka för en gemensam effektiv utskrivningsprocess från sluten hälso- och sjukvård och den enskilde patienten ska:

- känna sig trygg
- vara delaktig i sin planering
- erbjudas sammanhållen vård- och omsorg för ett tryggt mottagande i hemmet
- undgå onödig återinskrivning i sluten hälso- och sjukvård
- uppnå högsta möjliga livskvalitet och funktionsnivå i vardagslivet

Samordnad individuell planering (SIP) ska i huvudsak utföras i hemmet och inte på sjukhus. Personer som på grund av omfattande/komplexa behov och/eller utsatt social situation ska erbjudas SIP innan de lämnar sjukhuset. Huvudregeln är att personer som vårdas i sluten hälso- och sjukvård ska skrivas ut till det egna hemmet.

Mål för gemensamt utvecklingsarbete

Målen för utvecklingsarbetet är enligt överenskommelsen att:

- Riktlinjer och rutiner för utskrivningsprocessen ska vara beslutade av ledningsgruppen för samverkan inom vård och omsorg (VIS) i december 2017
- Ett gemensamt förslag på långsiktig hantering av det kommunala betalningsansvaret i länet ska presenteras till VIS i juni 2018.
- Samtliga berörda medarbetare i kommun- och landstingsfinansierad verksamhet har kunskap och arbetar utifrån den nya utskrivningsprocessen (december 2018)
- Nytt digitalt stöd för informationsöverföring i samband med utskrivningsprocessen finns i december 2019
- Medeltalet för utskrivningsklara dagar i samtliga kommuner i länet ska vara lägre för år 2019 i jämförelse med år 2017
- Återinskrivningarna för personer 65 år och äldre inom 30 dagar ska minska
- Den enskilde som har en samordnad individuell plan känner sig delaktiga i sin planering

Regional handlingsplan

Den regionala handlingsplanen är uppdelad i följande fem områden:

Riktlinjer och rutiner för utskrivningsprocessen

Delmål:

- Riktlinjer och rutiner (version 1) klara i december 2017
- Riktlinjer och rutiner är kända i länet juni 2018
- Samtliga vårdgivare och kommuner i länet tillämpar riktlinjerna i december 2018
- Reviderade riktlinjer och rutiner (version 2) klara senast juni 2019
- Lokal samverkan kring tillämpning av riktlinjer och rutiner finns

Tryggt mottagande i hemmet

Delmål:

- Uppdrag och resurser i hälso- och sjukvården är anpassade så att den landstingsfinansierade öppna vården får förutsättningar att ta ansvar enligt den nya lagstiftningen
- Arbetssätt inom kommunernas myndighetsutövning utvecklas för att möjliggöra att inskrivningsmeddelandet behandlas som en anmälan.
- Det finns kännedom i berörda verksamheter i länet om kunskapsbaserade och effektiva arbetssätt för att säkerställa samverkan kring insatser i samband med utskrivning
- Kommuner och landsting lokalt utvecklar gemensamma arbetssätt kring tryggt mottagande i hemmet

Digitalt stöd för utskrivningsprocessen

Delmål:

- WebCare (digitalt informationsöverföringssystem) fungerar som stöd för informationsöverföring vid utskrivning från slutna somatisk vård den 1 januari 2018.
- WebCare anpassas till den nya lagen senast juni 2018.
- Beslut om samt plan och organisation för genomförandet av upphandling av långsiktiga digitala lösningar tas fram.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering samt skapandet av gemensamma arenor för analys och dialog beskrivs som en central uppgift i handlingsplanen. Uppföljningsrapport ska presenteras till VIS i december 2018 och i december 2019.

Gemensam kommunikation

Delmål:

- Samtliga berörda medarbetare i kommun- och landstingsfinansierad verksamhet har kunskap om den nya

utskrivningsprocessen samt om den regionala
överenskommelsen och handlingsplanen

Parternas åtaganden

Parterna förbinder sig till att gemensamt arbeta för att antalet utskrivningsklara dagar under 2018 och 2019 i genomsnitt i samtliga kommuner inte ska överstiga antalet utskrivningsklara dagar år 2017. Den månatliga uppföljningen ska regelbundet redovisas till VIS som vid behov kan föreslå åtgärder för att förbättra följsamheten till överenskommelsen. Parterna åtar sig att bedriva ett eget utvecklingsarbete för att möta kraven i den nya lagstiftningen:

- För landstinget innebär det bl. a att säkerställa att uppdragen till vårdgivare anpassas till kraven avseende nya ansvarsfördelningen enligt lagen.
- För kommunerna innebär det bl.a. att säkerställa att biståndsprocessen anpassas till kraven i lagen.

Implementeringsansvar

I överenskommelsen tydliggörs att hälso- och sjukvårdsförvaltningen tillsammans med verksamhetschefer i landstingsfinansierad verksamhet och förvaltningschefer i kommunen har ett särskilt ansvar att tillsammans med underställda chefer på alla nivåer bedriva informations- och utbildningsarbete kring innehållet i överenskommelsen.

Fristdagar och reglering av kommunernas betalningsansvar

Enligt överenskommelsen är parterna eniga om en reglering av kommunernas betalningsansvar under åren 2018–2019. Det innebär att nuvarande antal fristdagar kvarstår, 5 vardagar för den somatiska vården och 30 dagar för den psykiatriska vården. Konsekvenserna av en förändrad utskrivningsprocess behöver utvärderas och ett nytt informationsöverföringssystem finnas på plats innan det kommunala betalningsansvaret kan implementeras enligt den nya lagen. Med anledning av detta sker ingen fakturering för utskrivningsklara patienter under 2018. Parterna ska gemensamt arbeta för att antalet genomsnittliga utskrivningsklara dagar i kommunerna inte överstiger 2017 års nivåer. Den månatliga uppföljningen av betalningsklara patienter ska regelbundet redovisas till VIS. Vid behov kan VIS föreslå åtgärder för att förbättra följsamheten till överenskommelsen.

2019 återinförs fakturering för utskrivningsklara patienter. Beloppet för fakturering har sin utgångspunkt från 2017 års ersättningsnivå som är följande:

- 5 042 kr för patient vid enhet för somatisk vård
- 3 638 kr för patient vid enhet för geriatrisk vård
- 4 277 för patient vid enhet för psykiatrisk vård

Utredning om långsiktig lösning av kommunernas betalningsansvar

En gemensam utredning om en långsiktigt hållbar reglering av det kommunala betalningsansvaret för utskrivningsklara patienter i kommande överenskommelser ska genomföras. Enligt överenskommelsen ska utredningens resultat presenteras till VIS senast juni 2018.

Uppföljning och utvärdering och avvikelshantering

Plan för utvärdering och uppföljning, inklusive rapportering av avvikelser på både regionalt och lokalt ska tas fram under hösten 2017. VIS är styrgrupp för arbetet med utveckling av överenskommelsen under perioden 2018–2019 samt mottagare av uppföljning/utvärderingsrapport. HSF och Storsthlm ansvarar för uppföljning och att samordna den regionala utvärderingen.

Uppsägning och omförhandling

Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om sex månader.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 12 september 2017, de fackliga organisationerna i förvaltningsgruppen den 13 september och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshindersfrågor den 14 september 2017.

Förvaltningens synpunkter och förslag

HSF föreslås vara projektägare samt ansvara för att samordna arbetet med handlingsplanen, vilket äldreförvaltningen samtycker till.

Tidsplanen för handlingsplanen är kort och därför vill äldreförvaltningen påtala vikten av att den gemensamma projektorganisationen regelbundet följer upp och sammanställer genomförda aktiviteter enligt upprättad tidsplan.

Det är viktigt att involvera medarbetare från verksamheterna i kommande arbetsgrupper för att underlätta implementering och följsamhet till gemensamt upprättade riktlinjer och rutiner.

Äldreförvaltningen anser att utvecklingsarbetet ”Tryggt mottagande i hemmet” är en arbetsform som är viktigt att fortsätta följa upp och utvärdera för att planera för en fortsatt implementering.

Kommunernas arbetsgrupp har varit enig om att arbetssättet med Tryggt mottagande är särskilt viktigt för att den enskilde personen ska få möjlighet till stöd och hjälp första tiden hemma efter utskrivning från sjukhus.

När det gäller patienter med omfattande hälso- och sjukvårdsbehov är det viktigt att kommunen tidigt i utskrivningsprocessen startar planeringen och förberedelser gällande den enskildes behov av hälso- och sjukvårdsinsatser. Äldreförvaltningen ser att detta behöver följas upp och kvalitetssäkras inom kommunfinansierade verksamheter och i samverkan med landstinget. Aktuella biståndshandläggare bör tidigt i utskrivningsprocessen ha möjlighet att samverka internt i kommunen med sakkunniga för hälso- och sjukvården.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att ett inskrivningsmeddelande från slutenvården ska behandlas som en anmälan för bistånd så att det finns möjlighet att påbörja förberedelser inför kommande utskrivning från slutenvården. Det är dock av stor vikt att informationen i inskrivningsmeddelandet utvecklas i samverkan med landstinget och att samtycke finns från patienten innan inskrivningsmeddelandet skickas till kommunen.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och att kommunstyrelsen antar rekommendationen.

Jämställdhetsanalys

Detta tjänsteutlåtande har inte bedömts ha någon påverkan på förhållandet mellan könen eller jämställdhet.

Bilagor

1. Rekommendation
2. Regional överenskommelse om utveckling av samverkan
3. Handlingsplan för utveckling av samverkan

4. Sammanfattning av planeringsprocess, åtagande och centrala begrepp enligt lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård